

Ks. Włodzimierz Gałązka, *Dzieciństwo duchowe w charyzmacie założyciela o. Anzelma Gądka*, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2013, ss. 447.

Monografia ks. W. Gałązki stawia sobie za cel przedstawienie dzieciństwa duchowego w charyzmacie założyciela o. Anzelma Gądka. Autor ukazując istotę charyzmatu, pozostaje pod względem metodologicznym w nieustannym dialogu z konkretnymi wydarzeniami Kościoła soborowego. Dlatego temat rozprawy jest bardzo aktualny i interesujący, przez który Autor wnosi cenny wkład do wielkiego nurtu teologicznych refleksji nad duchowością życia konsekrowanego. Jednocześnie analiza charyzmatu założyciela jest bardzo potrzebna dla prawidłowego zrozumienia formacji zakonnej i rozwoju życia duchowego. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dotychczas w refleksji teologicznej nie podejmowano wysiłku na nowe ujęcie życia konsekrowanego w świetle nauczania soborowego, a zwłaszcza posoborowego. To nowe ujęcie w świetle nauki posoborowej przedstawił ks. prof. J. Kiciński, uwzględniając wymiar personalistyczny, a więc godność i wolność człowieka. Natomiast ks. Gałązka analizuje nauczanie założyciela nowej wspólnoty zakonnej na przełomie Soboru Watykańskiego II, który już ujmuje życie konsekrowane w świetle najnowszego spojrzenia Kościoła do roku 1969, czyli śmierci o. Gądka. To ujęcie stanowi *novum* tejże monografii.

Niniejsza rozprawa jest znakomitą próbą całościowego ujęcia czterech zasadniczych elementów życia konsekrowanego w aspekcie powołania do świętości, konsekracji jako osobowego zjednoczenia z Jezusem, wspólnoty jako środowiska rozwoju powołania

i apostołatu. W kontekście tych elementów Autor przedstawia charyzmat dziecięctwa duchowego jako integralny rozwój osoby konsekrowanej przyjmującej sposób ewangelicznego życia.

W swoich rozważaniach ks. W. Gałązka wychodzi od pojęcia dziecięctwa duchowego jako charyzmatu założyciela, który jako fundament powołania do świętości realizuje się poprzez odnoszenie się do Boga jako Ojca, przy zachowaniu właściwych cech dziecka (s. 47). Ale niepodważalnym wzorem i fundamentem tego dziecięctwa jest Synostwo Boże. Dlatego na podobieństwo dziecięctwa Syna Bożego w każdej osobie konsekrowanej owo dziecięctwo powinno każdego dnia się dopełnić.

Ta mini synteza dziecięctwa Bożego oparta na źródłach i literaturze teologicznej, oraz na nauczaniu Pisma Świętego i Kościoła (s. 42-47), świetnie wprowadza w pojęcie dziecięctwa duchowego św. Teresy od Dzieciątka Jezus i w treść tego charyzmatu w ujęciu o. Gądka. Trzeba zaznaczyć, że Założyciel na nowo odczytał charyzmat *małej drogi* jako odpowiedź Ducha Świętego na sytuację kryzysową Kościoła i jako wyjście naprzeciw określonym potrzebom na Śląsku. Była to próba odczytania na nowo znaków czasu (s. 24).

W tym kontekście Autor umieszcza doktrynę dziecięctwa duchowego, bardzo dobrze ukazując jego etapy rozwoju życia duchowego, które prowadzą do celu, którym jest osiągnięcie świętości (s. 48). Realizując etapy dziecięctwa duchowego osoba konsekrowana odnajduje własną drogę powołania, a jednocześnie rozwija swoje życie duchowe we wspólnocie zakonnej będącej częścią tajemnicy Kościoła. Dlatego dziecięctwo duchowe jako otwarta droga do ciągłego postępu duchowego musi odznaczać się pewnymi cechami (s. 65) jak pokora, ubóstwo, ufność, miłość i prostota (s. 62-91). Pociąga to za sobą potrzebę ustosunkowania się naturalnych uwarunkowań, które towarzyszą co dzień małemu dziecku, ale przeniesione na płaszczyznę nadprzyrodzoną pod wpływem łaski stają się cechami dziecięctwa duchowego (s. 62). Stąd też Autor zwraca uwagę na wyrobienie w sobie pragnienia dążenia do jedności z Bogiem poprzez etapy dziecięctwa duchowego, gdyż w przeciwnym przypadku pojawiają się trudności związane z brakiem pragnienia bycia jak najlepszą siostrą zakonną (s. 92). Wobec tego bardzo ważne jest zachowanie wierności charyzmatowi (s. 94-96). Te zasadnicze treści pierwszego rozdziału są fundamentem do dalszych rozważań.

Drugi rozdział przedstawia konsekrację jako osobowe zjednoczenie z Jezusem. Tutaj ks. Gałązka bardzo dobrze uwzględnia sakramentalny wymiar konsekracji. Konsekracja jako oddanie się Bogu przez śluby jest osadzona w sakramencie chrztu, Eucharystii i pokuty (s. 98-145). Powyższe analizy niejako zmusiły Autora do określenia konsekracji, czyli do ukazania Boga jako celu konsekracji: Boga, który działa w konsekracji i do ukazania wzajemnej relacji. Bóg jest inicjatorem, a człowiek podejmuje inicjatywę konsekracji (s. 153). To odniesienie do osobowej relacji z Bogiem Trójjedynym wyraża się w miłości. Zaś indywidualna relacja miłości Boga do człowieka staje się mocą, która powoduje, że osoba konsekrowana staje się narzędziem Jego działania dla Kościoła i bycia w Kościele (s.160). Dlatego Autor analizuje pojęcie konsekracji, jego teologiczne aspekty. Z tej powyższej analizy Autor słusznie wyprowadza chrystologiczny i trynitarny wymiar konsekracji zakonnej (s. 160-190).

Dlatego w dalszej części tego rozdziału ks. W. Gałązka prezentuje, według przyjętej, logicznej i usystematyzowanej metody, pojęcie profesji jako konsekrację i jako całkowity dar z siebie oraz trzy rady ewangeliczne według kolejności podanej przez o. Gądka: ubóstwo, czystość i posłuszeństwo. Zwraca uwagę na formację każdej rady oraz na zagrożenia w ich realizacji (s. 196-213). W tej realizacji przejawia się wolność i odpowiedzialność, osobiste i wspólnotowe świadectwo, postawa otwarcia się na Jezusa. Postawą rozwoju konsekracji są również błogosławieństwa, które stają się konstytucją królestwa Bożego i miejscem pokornego dziecięctwa (s. 214).

Mając za sobą głęboko zbadane pole badawcze przy obranej metodzie Autor podejmuje w trzecim rozdziale wspólne życie jako realizację charyzmatu dziecięctwa duchowego. To wymaga odwołania się do wspólnotowego obrazu Boga Trójjedynego, ponieważ życie w jedności z Nim musi stanowić główną treść duchowości osoby powołanej (s. 222-224). Treści te Autor w sposób świetny przenosi na pole życia wspólnotowego omawiając rolę miłości i relacji we wspólnocie zakonnej (s. 224). Dlatego bardzo dobrze przedstawia cztery rady praktykowania miłości wobec Boga we wspólnocie (s. 228-229) oraz międzyosobowe relacje, które są podstawą właściwego funkcjonowania wspólnoty (s. 231-232). Jeżeli kształtowanie właściwych osobowych relacji prowadzi do

osiągnięcia świętości, to nic dziwnego, że ks. Gałązka przedstawia miłosną relację do Jezusa oraz dwanaście przymiotów miłości w nawiązaniu do nauki św. Pawła (1 Kor 13,4-7). A więc na uwagę zasługuje ukazany model życia wspólnotowego oparty na miłości. Przenosząc na płaszczyznę wspólnoty Autor podkreśla rolę miłości siostrzanej w budowaniu wzajemnej komunikacji. O. Gądek uważa, że dobra znajomość zasad wzajemnej komunikacji rodzi wzajemną odpowiedzialność za innych, jednocześnie wiedzie do osiągnięcia dojrzałości ludzkiej i duchowej. Dlatego omawia elementy wpływające na kształtowanie więzi we wspólnocie (s. 233-259). Ks. Gałązka bardzo dobrze z nauki Założyciela (który na mocy doświadczenia i przemyśleń szeroko omawia to zagadnienie) wydobył zasady i elementy budujące wspólnotę zakonną, która jest organizmem żywym i ciągle dojrzewającym osobowo i duchowo, aż do osiągnięcia pełni wyrażającej się w świętości.

Idąc konsekwentnie za myślą Założyciela, oprócz czynników ludzkich kształtujących wspólnotę, Autor wymienia czynniki nadprzyrodzone jak modlitwa i Eucharystia (s. 260-275). Całość rozdziału zamyka analizą eklezjalnego wymiaru wspólnoty, ponieważ życie konsekrowane znajduje się w samym sercu Kościoła i stanowi integralną część Jego życia (s. 277). Zaś ta przynależność zobowiązuje osoby konsekrowane do dawania świadectwa wiary i służenia jemu. Dlatego wspólnota zakonna współtworzy organizm duchowy Kościoła – Mistyczne Ciało Chrystusa (s. 284), tworzy Kościół ziemski i triumfujący, czyli niebieski (s. 287). Wspólnotę zakonną buduje jeszcze zgodność z władzą przełożonych i naśladowanie świętych (s. 289-304). Zatem w świetle źródeł Autor bardzo dokładnie analizuje poszczególne elementy budujące jedność wspólnoty, co nadaje temu wymiarowi charyzmatu precyzyjność ujęcia i solidną analizę.

W ostatnim rozdziale czwartym ks. Gałązka przedstawia apostołat osób konsekrowanych. To zadanie wynika z treści poprzednich rozdziałów i zamyka całość wnikliwych badań. Zgodnie z przyjętą metodą najpierw dokładnie prezentuje charyzmat dziecięctwa duchowego jako powołanie do apostołatu. Ponieważ apostołstwo osób konsekrowanych polega na autentycznym życiu w pełni poświęconemu Bogu, dlatego Autor ukazuje jego źródła. Z istoty życia konsekrowanego wypływa działalność apostołska, stąd też apostołstwo i konsekracja stanowią jedną całość (s. 313).

Wierność charyzmatowi prowadzi do osiągnięcia świętości, a tym samym do apostołstwa w różnych dziedzinach życia. Zatem źródłami działalności apostołskiej, jak bardzo dobrze zauważa Autor, są Trójca Święta, konsekracja, Eucharystia, wspólnota Kościoła i wzory świętych (s. 313-348). Dopiero na bazie tych źródeł dzięki apostołstwu dziecięctwa duchowego osoby konsekrowane przez czynienie miłości mają możliwość okazania progresu związanego z ich wewnętrznym i zewnętrznym rozwojem. Dlatego jest ono narzędziem zbawienia ludzi (s. 353-354). A więc musi istnieć związek miłości i apostołstwa, czyli rozpalenie świata ogniem miłości (s. 358). Jednocześnie, co bardzo dobrze podkreśla ks. Gałązka, w dziele apostołstwa potrzebna jest jedność działania, czyli jedność myśli, pragnień osoby ludzkiej oraz jedność z Duchem Świętym, od których zależy owocność apostołowania. Do tej podwójnej jedności dochodzi się dzięki modlitwie (s. 363).

Słusznie Autor podkreśla, że działalność apostołska osób konsekrowanych realizuje się w aktualnej rzeczywistości świata (s. 366). Ponieważ zmieniają się konteksty życia ludzi, dlatego osoby konsekrowane powinny przyczyniać się do ich odnowy i przemiany. Wobec tego siostry powinny być obecne w tych procesach świata, ale poprzez trzy formy apostołstwa: modlitwy, ofiary i świadectwa życia (s. 366-382). Oczywiście, że istnieje wiele płaszczyzn działania osób konsekrowanych, ale o. Gądek w swoim charyzmacie dziecięctwa duchowego wybrał te, które dla niego były najważniejsze.

Konstrukcja recenzowanej monografii jest bardzo logiczna i przejrzysta. Przeprowadzone w pracy analizy są pogłębione i wielowarstwowe, co wskazuje na samodzielność badawczą jej Autora. Przejrzystość wywodu naukowego, wyraźna zasada porządkowania materiału badawczego, a także komunikatywny język, to główne walory dysertacji. Zawierający 45 stron zestaw bibliografii został wykonany bardzo poprawnie i wskazuje na bogactwo wykorzystanych w rozprawie obfitych źródeł i szerokiej literatury. A więc rozprawa w swojej konstrukcji metodologicznej uwzględnia szeroką panoramę literatury źródłowej i pomocniczej. Uwzględnienie literatury przedmiotu i nauczania Kościoła pozwoliło Autorowi prawidłowo odczytać charyzmat dziecięctwa duchowego. Omawiana rozprawa ks. Gałązki w istocie swojej wypełnia praktycznie niezagospodarowany w polskiej teologii duchowości

obszar refleksji nad charyzmatem życia konsekrowanego. Jej wartość polega na systematyzacji, ukazaniu aktualności analizowanych zagadnień oraz istotnych dla teologii duchowości wnioskach. Dzięki gruntownej analizie bogatej literatury źródłowej pod kątem problemu zawartego w temacie dysertacji, Autorowi udało się stworzyć solidne i pogłębione kompendium wiedzy na temat charyzmatu dziecięctwa duchowego.

Ks. Paweł Góralczyk SAC